

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobce: L. T.
zastoupen JUDr. Lenkou Mičánovou, advokátkou
sídlem Sokolská třída 21, Ostrava

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2023, ve věci invalidního důchodu,

takto:

- I. MUDr. Jaroslav Krutský, MBA, **není** vyloučen z podání znaleckého posudku v tomto řízení.
- II. Žaloba **se zamítá**.
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Výše uvedeným rozhodnutím žalovaná změnila a nahradila své prvostupňové rozhodnutí
Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

z 18. 5. 2023 a žalobci nově od 4. 10. 2021 přiznala invalidní důchod takto:

- od **4. 10. 2021** pro invaliditu prvního stupně,
- od **8. 6. 2022** invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně,
- od **10. 11. 2023** pro invaliditu druhého stupně.

Současně rozhodla o jeho výši, kterou změnila v souladu s postupnou valorizací.

2. Žalobce s tímto nesouhlasil. Napadené rozhodnutí považuje za nezákonné a nesprávné, a to ze třech důvodů. První skupina důvodů se vztahuje k nesprávně zjištěnému zdravotnímu stavu. Žalobce je invalidní v první stupni již od 19. 6. 2012, nikoliv od 4. 10. 2021. Je stále invalidní v třetím stupni a jeho zdravotní stav nebyl posouzen posudkovými lékaři správně. Druhá skupina důvodů nesprávnosti se týká výše přiznaného důchodu. Žalovaná vyšla z nesprávné výše výpočtového základu, když pro roky 1986 až 2020 tento činí 5 724 Kč, nikoliv žalovanou uvedenou výši 5 212 Kč. Třetí skupina důvodů směřuje do nesprávně zjištěné doby pojištění. Žalobce získal ve Velké Británii celkem 711 dnů pojištění, nikoliv pouze 263 dní.
3. Žalovaná ve svém vyjádření popsala dosavadní průběh řízení a uvedla, že na svých argumentech zcela setrvává.
4. Krajský soud poté co zjistil, že žalobní návrh je věcně projednatelný, přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalované, tedy ke dni 19. 10. 2023 (ust. § 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Zjištění ze správního spisu:

5. Žalobce je nevyučen. Pracoval v různých dělnických profesích, naposledy jako uklízeč. V době podání žádosti o invalidní důchod byl v dlouhodobé pracovní neschopnosti.
6. Žalobce **poprvé** požádal o invalidní důchod dne **16. 5. 2012**.
7. Podle posudku lékařské posudkové služby **OSSZ Nový Jičín z 19. 6. 2012** byl žalobce od data jeho vyhotovení invalidní v prvním stupni. Pokles pracovní schopnosti činil 35%, rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu byla oboustranná primární gonartroza, chondroza pravého kolenního kloubu a obezita. Doba platnosti posudku byla stanovena na 30. 6. 2015.
8. Vzhledem ke komplikacím při zjišťování doby pojištění získané ve Velké Británii byla žalobci vyplácena záloha na důchod. Až dne 21. 10. 2013 byla žádost žalobce zamítnuta pro nesplnění potřebné doby pojištění. Přílohou rozhodnutí je osobní list důchodového pojištění, ze kterého vyplývá celková doba pojištění po snížení náhradní doby pojištění 4446 dnů. V ní je zahrnuta doba pojištění získaná ve Velké Británii, která činí 273 dnů.
9. Na základě dodatečně předložených dokladů pojištění ve Velké Británii bylo o žádosti žalobce rozhodnuto opětovně dne **5. 3. 2014 zamítnutím žádosti**, neboť žalobce ani na základě dodatečně předložených podkladů nesplnil potřebnou dobu pojištění, ačkoliv bylo žalobci celkem započteno 711 dnů pojištění ve Velké Británii. Z napadeného rozhodnutí

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

vyplývá, že žalobce i tak nesplnil potřebnou dobu pojištění, protože v rozhodném období od 19. 6. 2002 do 18. 6. 2012 získal pouze 3 roky a 1 den pojištění a v rozhodném období od 19. 6. 1992 do 18. 6. 2012 pouze 6 roků a 197 dnů pojištění.

10. Žalobce **podruhé** požádal o invalidní důchod ke dni **1. 6. 2022**.

11. Podle posudku lékařské posudkové služby **OSSZ Nový Jičín z 11. 7. 2022** je žalobce invalidní od 19. 6. 2012, když rozhodující příčinou jeho nepříznivého zdravotního stavu je artróza kyčelního kloubu vpravo III. st, indikováno k TEP, dále artróza kolenních kloubů oboustranně, vpravo II. st., chondropatie CLF II. – III. a CMF II-III kolene vpravo. Jeho pracovní schopnost poklesla takto:

- v době od **19. 6. 2012 do 7. 6. 2022** o 35% pro postižení uvedené v kapitole XIII., odd. A, položka 1 písm. b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.
- od **8. 6. 2022** o 70% pro postižení uvedené v kapitole XIII. odd. A položka 1 písm. d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.

12. Tento posudek byl podkladem pro dvě rozhodnutí žalované. Dne **18. 5. 2023** rozhodnutím č.j. X žalovaná přiznala žalobci invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně od 4. 10. 2021 jako tzv. plný důchod, tedy výlučně na základě dob pojištění ve České republice, protože plný invalidní důchod byl pro žalobce výhodnější, než tzv. dílčí důchod, stanovený procentní sazbou podle dob pojištění získaných v České republice a ve Velké Británii. Tétož dne rozhodnutím č. j. X přiznala žalobci od 8. 6. 2022 invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Přílohou obou rozhodnutí je osobní list důchodového pojištění, ze kterého vyplývá, že žalobce získal dobu pojištění jak v České republice, tak ve Velké Británii. Ve Velké Británii v době od 4. 9. 2005 do 5. 4. 2007 celkem 263 dnů pojištění, česká doba pojištění činila 6 184 dnů.

13. Proti oběma rozhodnutím podal žalobce námitky. Nesprávnost rozhodnutí I. žalobce spatřoval v nesprávně určené době invalidity, neboť je invalidní již od 19. 6. 2012. Dále namítl výši výpočtového základu, kdy tento dle rozhodnutí činil 5 212 Kč a podle osobního listu důchodového pojištění 5 724 Kč. Dále namítl nesprávnou dobu pojištění ve Velké Británii, která činí 711 dní, nikoliv započtených 263 dní. Uvedené vyplývá z rozhodnutí žalované ze dne 5. 3. 2014, které vychází z doby pojištění 711 dní. Podal námitky rovněž proti rozhodnutí II., přiznávající mu invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Toto druhé rozhodnutí vychází z chybného prvního rozhodnutí, a proto je nesprávné; žalobce odkázal na námitky, které vznesl proti rozhodnutí prvnímu.

14. V námitkovém řízení nechala žalovaná zpracovat posudek lékařskou posudkovou službou pro Prahu a Střední Čechy dne 27. 9. 2023. Podle jeho závěru žalobce nebyl invalidní do 24. 1. 2018. Rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobce je postižení kosterní a svalové soustavy, jmenovitě se jedná o artrózu nosných kloubů. Posudkový lékař stanovil datum vzniku invalidity na den 24. 1. 2018, kdy byla zprávou ošetřující lékaře zjištěna progresse hybnosti při artrotickém postižení nosných kloubů. Shodl se s prvostupňovým posudkovým lékařem ve změně poklesu pracovní schopnosti pro předpokládané operační řešení TEP. Ke kontrole invalidity 27. 9. 2023 bylo zjištěno těžké funkční postižení spojené se změnou stupně invalidity. Rozhodující příčina byla zařazena ve

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

všech třech obdobích, kdy byl žalobce shledán invalidním, do kapitoly XIII. (postižení kosterní a svalové soustavy), oddílu A (atropatie), položky 1 přílohy k vyhlášce. Vývoj poklesu pracovní schopnosti byl následující:

- do 24. 1. 2018 o 50% podle písmene c) (pozn. soudu, zde je v posudku rozpor, neboť odůvodnění neodpovídá posudkovému závěru),
- od 25. 1. 2018 do 7. 6. 2022 o 35% podle písm. b) této položky,
- od 8. 6. 2022 do 26. 9. 2023 o 70% podle písmene d)
- od 27. 9. 2023 o 50% podle písmene c).

15. Na základě tohoto posudku rozhodla žalovaná nyní napadeným rozhodnutím. Ačkoliv byl žalobce invalidní již od 24. 1. 2018, podmínky nároku na invalidní důchod splnil až 4. 10. 2021, kdy teprve splnil potřebnou dobu pojištění. Proto žalovaná žalobci důchod přiznala až od 4. 10. 2021 shodně jako v prvostupňovém rozhodnutí. Shodně jako v prvostupňovém rozhodnutí upravila výši přiznaného důchodu s ohledem na valorizace. Nově pak snížila stupeň invalidity a výši důchodu od 27. 9. 2023.

I. K žalobním námitkám nesprávně zjištěného zdravotního stavu a nesprávně stanoveného data vzniku invalidity

16. Krajský soud vzhledem k námitkám žalobce ohledně nesprávně zjištěného skutkového stavu nechal zpracovat posudek posudkové komise MPSV v Ostravě. **Posudková komise dne 30. 5. 2024** ve složení z předsedkyně komise, dalšího lékaře s odborností ortopedie a tajemnice, dospěla k odlišným závěrům, než posudkoví lékaři v řízení před žalovanou. Uzavřela, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní, neboť jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 25%. Rozhodující příčinou jeho nepříznivého zdravotního stavu je oboustranná koxartróza vpravo II a vlevo I s lehkým omezením pohybů v kyčelních kloubech a pravostranná gonartroza I. st. Bez omezení hybnosti, funkčně srovnatelné s postižením uvedeným v kapitole XIII, odd. A, pol. 1, písm. b) vyhlášky, vedoucím k poklesu pracovní schopnosti ve středním pásmu rozmezí (20-35%) s ohledem na v historii popisové výpotky v nosných kloubech, jejichž údajnou existenci nemůže posudková komise vyloučit, navzdory jinak nepravdivým údajům ortopeda.

17. Posudková komise se neztotožnila s tím, že by žalobcova pracovní schopnosti poklesla od 19. 6. 2012 pro 35%, s odkazem na zjištěné omezení v pravém kolenní kloubu SO-10-110, podle RTG redikci mediálních kloubních štěrbin a dle vlastního hodnocení RTG pravého kolene byla artróza I. st. Šlo pouze o lehké omezení pohybu v pravém kolenním kloubu po provedených artroskopických výkonech.

18. Nesouhlasila ani s poklesem pracovní schopnosti žalobce od 8. 6. 2022 o 70%, což posudková komise považovala za posudkový omyl. Nesouhlasila ani s poklesem pracovní schopnosti 50% zjištěném v námitkovém řízení, neboť žalobce nebyl a není invalidní.

19. S ohledem na námitky žalobce a předložené lékařské zprávy krajský soud vyžádal doplnění citovaného posudku, což posudková komise učinila dne 21. 11. 2024. V doplnění posudková komise podrobně okomentovala podkladové lékařské zprávy a na svém závěru setrvala.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

20. Vzhledem k námitkám žalobce krajský soud nechal zpracovat **srovnávací posudek posudkovou komisí MPSV Brno dne 12. 3. 2025**, která se se závěry posudkové komise Ostrava ztotožnila a naopak posudkové závěry lékařů posudkové služby OSSZ a ČSSZ považovala za posudkový omyl. Posudková komise vysvětlila, že rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobce bylo a je degenerativní postižení nosného skloubení – oboustranné postižení kloubního skloubení, přičemž zdravotní stav je podmíněn kombinací zdravotních potíží. Podle posudkové komise nebylo prokázáno trvalé těžké postižení funkce ani selhání opěrné funkce končetiny nebo trvalé omezení rozsahů dvou nosných skloubení v těžké tíži; jde o omezení na hraně střední tíže. Nejde z posudkového hlediska o progresi v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, rozsahově zůstává schopnost ohybu v obou kyčelních skloubení do 110 stupňů. Posudková komise hodnotila pokles pracovní schopnosti žalobce podle kapitoly XIII., oddíl A, položka 1b (rozmezí 20-35%) v střední pásnu 25%. V doplnění srovnávacího posudku posudková komise zodpověděla výhrady žalobce vůči němu takto (dne 5. 5. 2025): posudková komise objasnila, že je v souladu s posudkovou komisí v Ostravě ohledně rozhodující příčiny nepříznivého zdravotního stavu stabilizovaného ke dni vydání napadeného rozhodnutí, a to oboustranná artróza kyčelních skloubení. Funkční rozsahy dosahoval s ohledem na pravý kyčelní kloub hranice lehkého až

středně těžkého postižení, vlevo funkčně lehké postižení. K datu přezkumu tedy nešlo o jiné než maximálně středně těžké funkční postižení při oboustranné artróze kyčlí. Nejde tedy o závažnější posudkový nález. K ostatním postižením přihlédnuto bylo při volbě středního pásma poklesu podle dané položky. Zdůraznila, že pečlivě zohlednila všechny posudkové významné nálezy a setrvala na tom, že posouzení v rámci správního řízení bylo posudkovým omylem.

21. S ohledem na námitky žalobce a skutečnosti, že ani přes opakované posuzování jeho zdravotního stavu nedosáhly posudky posudkových komisí plné přesvědčivosti, když posudkový rozpor mezi posudkovými lékaři žalované a posudkovými komisemi je extrémní, vyhověl soud návrhu žalobce a přistoupil k zadání posudku znalcem z oboru posudkového lékařství, když okolnosti posuzování zdravotního stavu tento mimořádný postup odůvodňují.

22. **Znalec** zpracoval posudek dne **28. 9. 2025** a jeho doplnění podal dne 12. 11. 2025.

23. Podle znalce žalobcova pracovní schopnost poklesla od 19. 6. 2012 o 40% a od 19. 10. 2023 o 50%.

24. Znalec vyšel z lékařských zpráv žalobce od roku 2000 a dospěl k závěru, že ke dni 19. 6. 2012 žalobce trpěl úrazovým postižením vnitřních tkání pravého kolene s rozvojem chondromalacie II. – II. stupně s opakovaně provedenou artroskopickou operací a nescíslněkrát provedenou punkcí krvavého výpotku v rámci hydropsu pravého kolene, což shledal rozhodující příčinou žalobcova nepříznivého zdravotního stavu. Tento byl potencován narůstající tělesnou hmotností. Postižení znalec zařadil do kapitoly XV. (funkční poruchy po úrazech a operacích), oddíl B, položka 9b) vyhlášky, středně těžké omezení hybnosti pravého kolenního kloubu, pro které je stanoveno rozpětí poklesu pracovní schopnosti 15-30% a znalec určil honí hranici 30%, navýšeno s ohledem na nízký

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

kvalifikační potenciál žalobce (žalobce je nevyučen, absolvent zvláštní školy, má tedy jen základní vzdělání) a snížený fyzický pracovní potenciál, navýšil o 10% podle § 3 odst. 2 vyhlášky na celkový kles 40%. Ke změně výše poklesu pracovní schopnosti u žalobce došlo podle znalce k 19. 10. 2023, kdy z předložené dokumentace se podává rozšíření postižení na funkčně těžké postižení dvou a více nosných kloubů se značným omezením pohybových schopností a celkové výkonnosti při středně těžkém zatížení. Změna kopíruje podání žaloby žalobcem. Znalec posoudil stav podle kapitoly XII, oddíl A, položka 1c vyhlášky, pro kterou je stanoven pokles 40-50% a znalec zvolil horní hranici s ohledem na nízký kvalifikační potenciál žalobce a přítomnost přidružených onemocnění. Znalec se vyjádřil rovněž k závěrům posudkových lékařů. Nesouhlasil se závěry posudkové komise Ostrava, která vychází výlučně z vlastního vyšetření žalobce a vlastního popisu rentgenových nálezů, protože závěry všech odborných lékařů, kteří žalobce léčí, považuje za nepravdivé, nesprávné a nevěrohodné, s čímž znalec nesouhlasí. K posouzení žalobcovy zdravotnické dokumentace přizval konzultanta, MUDr. L. E., primáře oddělení radiodiagnostiky Krajské nemocnice Liberec, který dospěl k odlišným závěrům. Co se týče diagnostického souhrnu je znalec v souladu s hodnocením posudkové komise v Brně. Nesouhlasí však s jejich posudkovým závěrem, že žalobcovo postižení je lehké až středně těžké, když současně uznávají pracovní omezení vynucených poloh, omezení práce ve výškách, omezení dlouhé chůze, omezení práce v nepřiměřených teplotních rozdílech a omezení zvedání těžkých břemen. Tato omezení znalec považuje za rozporná s posudkovým závěrem. U nevyučeného absolventa zvláštní školy s nízkým kvalifikačním potenciálem musí být tato omezení přirovnána ke kapitole XIII, oddíl A, položce 1c vyhlášky s 50% poklesem pracovní schopnosti, tedy užít nástroj srovnatelnosti, a to dle metodiky MPSV, Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů „Posuzování invalidity pro účely zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, ve znění dodatku 1, článek 4, odst. 1. Znalce dále rozporoval závěr posudkové komise v Brně ohledně funkčního rozsahu pohyblivosti uváděné ošetřujícími lékaři jako lehké až středně těžké, ačkoliv zjištěný odklon od normy je značný, a i s přihlédnutím na možný vývoj omezení hybnosti kloubů nelze zjištěné hodnoty označit jako mírnou poruchu pohyblivosti. Znalec nesouhlasil s poznámkou komise, že ortoped zhoršuje hodnoty pohyblivosti za účelem urychlení procesu provedení endoprotetické náhrady.

25. Rozhodnutí správního orgánu o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle § 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o OPSZ“), zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro dávek důchodového pojištění posuzovala lékařská posudková služba žalované, od 1. 1. 2024 Institut posuzování zdravotního stavu, a podle § 4 odst. 2 zákona o OPSZ, pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění je posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu dotčených rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudků, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011–43).

26. Náležitosti posudku upravuje v ustanovení § 7 vyhláška č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž 1) účel posouzení, 2) datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 3) výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 4) skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, 5) výsledek posouzení zdravotního stavu a míru poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, 6) procentní míru poklesu pracovní schopnosti, 7) stupeň invalidity, 8) den vzniku invalidity, resp. den změny stupně invalidity nebo den zániku invalidity, 9) odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a 10) tzv. pracovní rekomandaci (to pouze, jde-li o invaliditu prvního či druhého stupně), tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012 - 18).
27. V posuzované věci si krajský soud vyžádal shora specifikované posudky posudkových komisí a jejich doplnění. Nicméně ani po opakovaném posuzování posudky nesplnily požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Posudkoví lékaři posuzovali zdravotní stav žalobce opakovaně s naprosto rozdílnými závěry. Žalobce byl dvěma posudky (2012 a 2022) uznán invalidní v prvním stupni pro pokles pracovní schopnosti 35% již od 19. 6. 2022, ovšem pro různou rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu. Jednou (v roce 2023) byl uznán invalidním až od 24. 1. 2018. Dvěma posudky (2022 a 2023) byl od 8. 6. 2022 uznán invalidní v třetím stupni pro pokles pracovní schopnosti 70%, a jednou (2023) invalidní v druhém stupni pro pokles 50%. Podle posudkových komisemi MPSV však žalobce za celé posuzované období invalidní nebyl, neboť pokles jeho pracovní schopnosti činil a činí jen 25%. Posudková komise MPSV Ostrava v posudku na základě vlastního jednorázového vyšetření ortopedem a vyhodnocení rentgenových snímků týměž ortopedem znevěrohodnila všechny odborné lékaře žalobce. Takový postup však soud shledává minimálně závažející, zvláště když úlohou posudkové komise není vlastní diagnostika, ale posouzení funkčního dopadu postižení žalobce na jeho pracovní schopnost. V žádném z posudků posudkové komise není obsaženo podrobné a detailní vyhodnocení omylů jejich předchůdců, od jejichž závěrů se posudkové komise dramaticky odchýlily.
28. Za této situace krajský soud vyhověl návrhu žalobce a obrátil se na znalce z oboru posudkového lékařství. Posudek jím zpracovaný včetně jeho doplnění soud shledal úplný a přesvědčivý. Znalec se totiž podrobně vypořádal nejen z lékařskou dokumentací, kterou měl k dispozici, k vyhodnocení rentgenových snímků přizval konzultanta z oboru

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

radiodiagnostiky, tedy osoby mající odpovídající odbornost, a porovnal závěry jednotlivých posudkových lékařů navzájem a se svými zjištěními a podrobně vysvětlil, proč se odchýlil od jejich posudkových závěrů. Znalec zcela správně a v souladu nejen s metodikou, ale též s ustanovením § 39 odst. 3 první věta¹ a odst. 4 písm. d)² zákona č. 155/1995 Sb., přihlédl k nízkému kvalifikačnímu potenciálu žalobce, který je očividný – žalobce je nesporně pouze základního vzdělání získaného na tzv. zvláštní škole, bez jakéhokoliv vyučení. Znalec rovněž odůvodnil datum změny stupně invalidity vývojem žalobcova onemocnění, když před ním změnu neshledal, ve spojení s akcentem na toto datum, které odpovídá datu vydání napadeného rozhodnutí. Krajský soud proto učinil z tohoto znaleckého posudku závěr o dopadu žalobcova postižení na jeho pracovní schopnost tak, že:

- od **19. 6. 2012** žalobcova pracovní schopnosti poklesla o 40% pro postižení uvedené kapitoly XV., oddíl B, položka 9b) vyhlášky,
- od **19. 10. 2023** o 50% pro postižení uvedené v kapitole XIII, oddíl A, položce 1c vyhlášky.

29. Krajský soud neshledal důvodnou námitku podjatosti znalce, kterou žalobce spatřoval v jeho údajném poměru k žalované.

30. Podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednáváné věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

31. Podle ustanovení § 8 odst. 2 z obdobných důvodů je vyloučena i jiná osoba, která se bezprostředně podílí na výkonu pravomoci soudu, (dále jen "soudní osoba") a též tlumočník a znalec. Podle pátého odstavce téhož ustanovení, *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

32. Co se týče rizika podjatosti posudkových lékařů z důvodu jejich pracovního vztahu k žalované,

popř. MPSV, krajský soud uvádí, že znalec MUDr. J. K. je podle veřejně přístupných informací, konkrétně administrativního registru ekonomických subjektů, osobou samostatně podnikající a krajskému soudu není nic známo o tom, že by byl v zaměstnaneckém poměru k žalované nebo k Ministerstvu práce a sociálních věcí. I v případě,

¹ Ustanovení § 39 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., váže pojem pracovní schopnosti též na dosažené vzdělání, zkušenosti, znalosti a předchozí výdělečnou činnost.

² Podle tohoto ustanovení se při určení poklesu pracovní schopnosti přihlédne též k možnostem rekvalifikace na jiný druh výdělečné činnosti, než který pojištěnec dosud vykonával

že by v znalec v nějakém vztahu k žalované byl, pak by u něj platilo stejné posouzení, jako u posudkových lékařů, kteří podávají posudky v rámci posudkové služby. Zde krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2018, č. j. 10 Ads 121/2017-44, který se vyjádřil k námitce systémové podjatosti posudkových komisí a posudkových lékařů z důvodu jejich působení u orgánu, který o dávce rozhoduje. Tuto shledal nedůvodnou, neboť je namířena přímo proti znění zákona, který tuto situaci předpokládá, a jehož soulad s ústavním pořádkem opakovaně shledal Ústavní soud (viz bod 15 tohoto rozsudku a zde citovaná judikatura).

33. Krajský soud pro úplnost dodává, že pojem systémového rizika podjatosti vysvětlil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 20.11.2012, č.j. 1 As 89/2010-119. Rozhodnutí se vztahuje k výkladu § 14 odstavec 1 správního řádu. Rozšířený senát uvedl, že u úředních osob, které jsou v zaměstnaneckém či jemu obdobném poměru k subjektu, jehož zájmy mohou být v řízení, v němž rozhodují, dotčeny, existuje tzv. „systémové riziko podjatosti“. To je důsledkem systému nastavení působnosti správních orgánů a povahy právních vztahů mezi těmito orgány a zaměstnanci subjektu (územního samosprávného celku či státu), do něhož jsou tyto orgány zasazeny a v nichž zaměstnanci působí jako úřední osoby. Rozšířený senát měl za to, že systémová podjatost takto vystupujících úředních osob není dána samotnou existencí zaměstnaneckého či jiného obdobného poměru, ale pouze v případě překročení kritické míry systémového rizika. Zaměstnanecký či obdobný poměr je však signálem ke zvýšené opatrnosti a „podezřívavosti“, k němuž musí přistoupit další skutečnosti, které způsobí překročení oné kritické míry systémového rizika.
34. Rozšířený senát dále vysvětlil, že důvodem pochyb o nepodjatosti úřední osoby podle citovaného ustanovení je zaměstnanecký poměr pouze tehdy, je-li z povahy věci či jiných okolností patrné podezření, že v důsledku tohoto zaměstnaneckého poměru by mohl být postoj této osoby k věci ovlivněn jinými než zákonnými hledisky.
35. U nyní posuzovaného znalce chybí již první předpoklad, tedy že jde o úřední osobu vystupující vůči žalobci vrchnostensky ve správním řízení. Dále chybí předpoklad zaměstnaneckého poměru znalce k žalované či jinému vůči žalobci ve vrchnostenském postavení správnímu orgánu. Žádné další okolnosti, ze kterých by vyplývalo, že by znalec byl při podání znaleckého posudku ovlivněn jinými než zákonnými kritérii, žalobce netvrdil. Krajský soud uzavírá, že u znalce riziko podjatosti neshledal, a to ani systémové, ani konkrétní. Námitka proto důvodná není a znalec nebyl z podání posudku vyloučen (výrok I. tohoto rozsudku).
36. Další důkazy, které soud v řízení provedl, jsou odborného rázu a jsou takto posouzeny posudcích posudkových lékařů a znalce; soud z nich proto žádná konkrétní zjištění relevantní pro posuzovanou věc neučinil. Neprovedené důkazy soud zamítl, neboť na základě znaleckého posudku byl skutkový stav zjištěn dostatečně pro rozhodnutí ve věci.
37. Žalobní námitka nesprávně určeného data vzniku invalidity tak je důvodná. Není však důvodná námitka trvající invalidity třetího stupně, který před soudem prokázán nebyl.

II. Výše přiznaného invalidního důchodu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

38. Podle žalobce činí jeho osobní vyměřovací základ 5 724 Kč, žalovaná však vyšla z částky 5 212 Kč, a proto má být výše přiznaného důchodu vyšší.
39. Žalobce se v tomto mylí.
40. Vzhledem k tomu, že žalobce část doby pojištění získal ve Velké Británii, podléhá režimu nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Podle jeho článku 52 se rozlišují dva výpočty, přičemž pojištěnec má nárok na vyplacení vyšší z těchto částek (článek 53 odst. 3 koordinačního nařízení³). Podle písmene a) odstavce prvního se dávka vypočte podle právních předpisů, které uplatňuje, pouze pokud jsou splněny podmínky nároku na dávky výhradně podle vnitrostátního práva (tzv. plná či nezávislá dávka⁴). U tohoto výpočtu se nepřihlíží k době pojištění v jiných členských státech. Podle písmene b) odstavce prvního se zjistí tzv. poměrná dávka (též dílčí dávka), která zajišťuje, že osoba nedostane „plný“ důchod z každé země, ale odpovídající část důchodu z každé země podle doby pojištění získané v každém státě. Nejprve se vypočte teoretická výše, která odpovídá výši, náležející pojištěnci v případě, že by všechny doby pojištění získal podle vnitrostátních předpisů. A z ní se vypočte poměrná část, odpovídající době pojištění získané v daném státě (zde v České republice) k celkové době pojištění ve všech státech⁵.
41. Žalovaná v napadeném rozhodnutí postupovala v souladu s touto úpravou (strany 7-11 napadeného rozhodnutí) a zjistila, že v případě nezávislé dávky je žalobcův osobní vyměřovací základ 5 212 Kč (§16 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění). Z něj výpočtový základ činí 522 Kč (10%), což je pod minimální hranici podle § 33 odst. 2 věta druhá zákona o důchodovém pojištění, který tak činí 770 Kč. Základní výměra podle § 33 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 3 nařízení vlády č. 381/2020 pro rok 2021 činí 3550 Kč a celkem tedy výše důchodu činí 4 320 Kč. V případě dílčí dávky činí osobní vyměřovací základ 5 724 Kč (žalobcem dovolávaný). Z něj procentní výměra činí 602 Kč (10,5%), přičemž nejnižší procentní výměra podle § 33 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění činí 770 Kč. Základní výše pak činí 3 550 Kč podle § 33 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, celkem tedy opět 4 320 Kč. Z této částky je však nutné vypočíst poměrnou část vzhledem k dobám pojištění v České republice (6 184 dnů) a Velké Británii (263 dnů), což vede k celkové výši důchodu 4 145 Kč. Při postupu podle článku 52 písm. b)

³ Podle čl. 52 odst. 3 koordinačního nařízení, *dotyčná osoba má nárok na to, aby jí příslušná instituce každého členského státu vyplácela vyšší z částek vypočtených podle odst. 1 písm. a) a b).*

⁴ Podle čl. 52 odst. 1 písm. a) koordinačního nařízení, *příslušná instituce vypočte výši náležející dávky podle právních předpisů, které uplatňuje, a to pouze pokud jsou splněny podmínky nároku na dávky výhradně podle vnitrostátního práva (nezávislá dávka);*

⁵ Podle čl. 52 odst. 1 písm. b) koordinačního nařízení, *příslušná instituce vypočte výši náležející dávky výpočtem teoretické výše a následně skutečné výše dávky (poměrná dávka) takto:*

i) teoretická výše dávky se rovná dávce, kterou by dotyčná osoba měla nárok, pokud by všechny doby pojištění nebo bydlení získané podle právních předpisů ostatních členských států byly získány ke dni přiznání dávky podle právních předpisů, které uplatňuje. Pokud podle těchto právních předpisů výše dávky nezávisí na délce získaných dob, považuje se uvedená výše za teoretickou výši;

ii) příslušná instituce pak stanoví skutečnou výši poměrné dávky tak, že použije na teoretickou výši poměr mezi délkou dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů, které uplatňuje, a celkové délkou dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů všech dotčených členských států.

koordinačního nařízení, tedy při zohlednění dob pojištění ve Velké Británii, sice činí osobní vyměřovací základ více, než když je počítáno pouze s dobou pojištění v České republice, tedy u nezávislé dávky, ale vzhledem k tomu, že ani v jednom případě částka výpočtového základu nedosahuje minimální hranice 770 Kč, a vzhledem k nutnosti poměrné redukce důchodu v případě poměrné (dílní) dávky je výsledná výše důchodu v případě vyššího osobního vyměřovacího základu nižší. Žalovaná proto postupovala v souladu s čl. 52 odst. 3 koordinačního nařízení, když přiznala žalobci nezávislou dávku vycházející z osobního vyměřovacího základu 5 212 Kč, neboť tak žalobce dosáhl dávky vyšší. Žalobní námitka tedy není důvodná.

III. Nesprávně zjištěná doba pojištění ve Velké Británii

42. Žalobce se dovolával doby pojištění ve Velké Británii 711 dní nikoliv 263 dní.
43. Žalovaná vyšla ze sdělení britského nositele pojištění, který sice v předchozím řízení v roce 2013 uvedl počet dnů pojištění 711, následně však své sdělení korigoval a potvrdil žalobci výhradně dobu pojištění v rozsahu 31 týdnů v době od 4. 9. 2005 do 5. 4. 2006 (214 dnů) a 7 týdnů v době od 6. 4. 2006 do 5. 4. 2007 (49 dnů). Žalovaná odkázala na článek 47 odst. 5 nařízení č. 987/2009, provádějící směrnici č. 883/2004, podle kterého je tímto sdělením vázána.
44. Krajský soud ve spise ověřil, že britský nositel pojištění (Department for Work and Pensions) na formuláři P500 potvrdil žalobci dobu pojištění 31 týdnů v době od 4. 9. 2005 do 5. 4. 2006 a 7 týdnů v době od 6. 4. 2006 do 5. 4. 2007. Ve spise se rovněž nachází sdělení téže instituce, adresované přímo žalobci, že jeho celková doba pojištění ve Velké Británii nedosahuje jednoho roku. Krajský soud ve správním spise dále zjistil, že britský nositel pojištění již 24. 12. 2013 potvrdil žalobci dobu pojištění 39 týdnů. Žalobcem dovolávaných 5 let pojištění, resp. 711 dnů, tak z britské strany opakovaně potvrzeno nebylo.
45. Článek 47 nařízení č. 987/2009 upravuje postup dotyčných institucí při zpracování žádostí o sdělení doby pojištění, přičemž v článku 5 je stanoveno: *každá z dotyčných institucí oznámí kontaktní instituci a ostatním dotyčným institucím co nejdříve doby pojištění nebo bydlení, na které se vztahují její právní předpisy. Z uvedeného vyplývá, že sdělení dotyčné instituce je závazné pro kontaktní instituci, které ji vyžádala, když žádný postup v případě nesouhlasu pojištěnce není předpokládán. Za této situace žalovaná správně vyšla ze sdělení britského nositele pojištění, které je nadto konstantní od roku 2014. Ani tato žalobní námitka není důvodná.*

Závěr a náhrada nákladů řízení

46. Žalobce byl úspěšný se svou žalobní námitkou ohledně vzniku invalidity. Na správnost napadeného rozhodnutí však datum vzniku invalidity dne 19. 6. 2012 nemá vliv. Žalovaná žalobci již v prvním stupni přiznala invalidní důchod od 4. 10. 2021, ačkoliv v prvním stupni rovněž vyšla z invalidity žalobce od 19. 6. 2012. Nárok na invalidní důchod totiž vzniká nejen v důsledku invalidity, ale též splněním podmínky potřebné doby pojištění (§38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění⁶), což žalobce splnil až dne 4. 10. 2021. V napadeném

⁶ §38 písm. a) zákona o důchodovém zabezpečení, ve znění účinném ke dni napadeného rozhodnutí, *pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění,*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

rozhodnutí ohledně data přiznání důchodu a určení jeho výše nedošlo k žádné změně. Námitky žalobce ohledně výše osobního vyměřovacího základu a doby pojištění, tedy okolností, které jsou relevantní pro vznik nároku na důchod a určení jeho výše, nebyly důvodné a stav je tedy stejný jako při rozhodování žalované v prvním stupni, kterému v tomto napadené rozhodnutí odpovídá. Rozhodnutí je tedy v této části věcně správné, a proto do žalobcových veřejných subjektivních práv negativně nezasáhlo. Předmětem správního soudnictví je ochrana veřejných subjektivních práv, nikoliv obecná ochrana zákonnosti správních aktů (§ 2 s. ř. s.⁷). Nedošlo-li napadeným rozhodnutím k zásahu do žalobcových veřejných subjektivních práv, není úspěch žalobcovy námitky důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí.

47. Žalovaná vyšla z posudků posudkových lékařů, podle kterých žalobce byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní v druhém stupni; jemu předcházela invalidita v třetím stupni od

června 2022 a do té doby invalidita prvního stupně. V soudním řízení soud zjistil, že žalobce byl invalidní v prvním stupni až do dne 19. 10. 2023, od kterého je invalidní v druhém stupni. Žalobce tak svá tvrzení o zdravotním stavu podmiňující invaliditu ve vyšší stupni neprokázal a jeho námitky ohledně závažnějšího stupně invalidity nejsou důvodné.

48. Pro úplnost krajský soud dodává, že ačkoliv napadené rozhodnutí žalobci přiznává vyšší stupeň invalidity, toto pochybení se veřejných subjektivních práv žalobce negativně nedotklo. Jak již soud vysvětlil výše, předmětem správního soudnictví je ochrana veřejných subjektivních práv, nikoliv obecná ochrana zákonnosti správních aktů.
49. Krajský soud proto dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, když důvodnost jedné žalobní námitky nevede k věcné nesprávnosti napadeného rozhodnutí a další žalobní námitky důvodné nejsou. Proto soud žalobu zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.
50. V řízení byla plně procesně úspěšná žalovaná, které však v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo; procesně neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku,

⁷ § 2 s. ř. s.: *ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.*

Ostrava 28. ledna 2026

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.